

Listiny

Garant tematické databáze: **Mareš Jan, PhDr. Ph.D.**, vedoucí SOkA Louny, tel.: +420 477 755 890, mares@soalitomerice.cz; **Rak Petr, Paedr. Mgr. Ph.D.**, vedoucí SOkA Chomutov se sídlem v Kadani, tel.: +420 477 755 880, rak@soalitomerice.cz;

[Ke stažení ve formátu PDF](#)

Vazba na Pravidla

Tematická databáze (TD) Listiny v rámci požadavků na rozšířený popis spadá do [Pravidel - 5.3 Listiny do roku 1850 a po roce 1850](#).

Co zapisovat?

Databáze slouží k popisu listin a listů uložených ve specializovaných sbírkách a sériích, případně ve fondech archivů měst a obcí.

Stanovení evidenční jednotky

Vymezení listin z hlediska evidenčních jednotek viz Pravidla - [2.9.3 Druhy evidenčních jednotek - 1. Listiny do roku 1850](#) a [2.9.3 Druhy evidenčních jednotek - 2. Listiny po roce 1850](#)

Na co si dát pozor?

- Listiny, které jsou součástí jiné archiválie (např. inserty a transumpty v listinách, opisy listin v úředních knihách a jiných rukopisech, listiny vložené do spisu – např. stejnopisy smluv, nevyzvednuté osobní doklady apod.) se jako jednotliviny neevidují a považují se za její část. I pro ně ovšem platí pravidla podle závazné hloubky popisu pro katalog a inventář, pokud se zpracovatel pro jejich popis rozhodne.

Úroveň popisu

Lze uplatnit pouze jako **jednotlivost** nebo **část jednotlivosti**.

Dále viz [Pravidla - Příloha 1 – Příklady jednotek popisu a úrovní popisu - příklady 1.1 až 1.5](#).

Jako části jednotlivosti se uvádí insert, konfirmace, transsumpt, opis listiny v úřední knize a jiných rukopisech a listiny vložené do spisu. Viz Pravidla - [2.9.3 Druhy evidenčních jednotek - 1. Listiny do roku 1850](#) a [2.9.3 Druhy evidenčních jednotek - 2. Listiny po roce 1850](#)

Obsah

Stručný a výstižný obsah listiny narativní formou (regist) – kdo komu co vydává/potvrzuje apod.

Připojené pečeti nebo razítka se popisují vždy jako samostatné jednotky popisu = část jednotlivosti kategorie záznamu "Otisk typáře".

Jiné datace

Pro popis listin se uplatňují zejména typy:

Datace obsahu jednotky popisu: Používá se, pokud se liší od datace fyzického vzniku. Např. u listiny z roku 1600, která potvrzuje listiny z let 1400 a 1500 se uvede: *1400-1600*.

Datace zpečetění jednotky popisu: Používá se pouze u listin, pokud se liší od datace vydání nebo okamžiku fyzického vzniku.

Datace vydání listiny: Používá se pouze u listin, pokud se liší datace vydání od datace fyzického vzniku listiny.

Datace insertu/transsumptu: Závazný příklad zápisu konfirmace/vidimusu, pokud se zpracovatel záznamu rozhodne popsat i insert/transsumpt v ní obsažený:

- Záznam konfirmace/vidimusu: **Obsah, regist, název** = Rudolf II. potvrzuje privilegia města z let 1400, 1500 / **Datace vzniku** = 1600 / **Datace obsahu dokumentu** = *1400-1600*
- Podřízený záznam insertu, resp. transsumptu z roku 1400: **Obsah / regist** = Václav IV. uděluje právo trhu / **Datace insertu/transsumptu** = *1400*
- Podřízený záznam insertu, resp. transsumptu z roku 1500: **Obsah / regist** = Vladislav Jagelonský uděluje právo trhu / **Datace insertu/transsumptu** = *1500*

U hodnot je aplikovaná kontrola syntaxe zápisu.

Počet otisků

Povinné pole dle [Pravidel - 5.7.4 Počet otisků původní a současný](#).

Přístupové body - povinné a doporučené role

Následuje výčet rolí, u kterých by měl být napojen přístupový bod, pokud je znám:

Role	Třída	Povinnost	Vysvětlení
Vydavatel	Korporace / Osoba/bytost / Rod/rodina	vždy (<i>validace na upozornění</i>)	Pokud listinu vydává korporace prostřednictvím pověřené fyzické osoby, uvádí se oba subjekty. <i>Pokud není uvedeno, je potřeba vyjádřit tzv. "neurčeným" přístupovým bodem!</i>

Role	Třída	Povinnost	Vysvětlení
Pečetitel	Korporace / Osoba/bytost / Rod/rodina	I, K (validace na upozornění)	Pokud není uveden, je potřeba vyjádřit tzv. <u>"neurčeným" přístupovým bodem!</u>
Příjemce	Korporace / Osoba/bytost / Rod/rodina	vždy (validace na upozornění)	Pokud není uveden, je potřeba vyjádřit tzv. <u>"neurčeným" přístupovým bodem!</u>
Žadatel	Korporace / Osoba/bytost / Rod/rodina	-	Používá se pouze tehdy, není-li žadatel (tj. petent) o vyhotovení listiny totožný s příjemcem.
Svědék	Osoba/bytost	-	V případě kombinace rolí svědek a pečetitel u jedné listiny, se uvádějí pouze svědci, kteří nejsou totožní s pečetiteli.
Ručitel (rukojmě)	Korporace / Osoba/bytost / Rod/rodina	-	V případě kombinace rolí ručitel a pečetitel u jedné listiny, se uvádějí pouze ručitelé, kteří nejsou totožní s pečetiteli.
Písaři	Osoba/bytost	K (validace na upozornění)	Pokud není uveden, je potřeba vyjádřit tzv. <u>"neurčeným" přístupovým bodem!</u>
Místo vydání	geografický objekt	vždy kromě kopií, insertů a transsumptů	Uvede se místo vydání listiny. U kopií, insertů a transsumptů se nepoužívá - viz role Místo vzniku jednotky popisu.
Místo vzniku jednotky popisu	geografický objekt	pouze u kopií, insertů a transsumptů	Používá se v těchto případech: je-li místo vzniku listiny odlišné od místa vydání; pro místo vzniku kopie, která byla prohlášena za archiválii nahrazující archiválii zaniklou; pro místo vzniku insertu, resp. transsumptu.
Související entita	vše	-	

Pokud je potřeba k určité roli zapsat více přístupových bodů (např. více pečetitelů k jedné listině), je potřeba uživatelsky přidat další řádek s totožnou rolí.

Ostatní prvky popisu

Ostatní prvky popisu dle kapitoly [4 Společná pravidla zpracování archiválií v SOA](#).